11e JAARGANG. № 168.

OOSTPOST
SOERABAYASCHE COURANT.

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaja.	½ jaar.........	ƒ 18.—
„ Java en buitenbez.	„ do..........	„ 20.—
„ Europa	„ do..........	„ 25.—

De OOSTPOST verschijnt dagelijks, met uitzondering van den ZONDAG.

DONDERDAG 16 JULIJ 1863.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel. Advertentiën met groote letters betalen dubbel. Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

Sluiting der Landmail-pakketten.

den 26sten Julij 's namiddags ten 4 uur.

Geabonneerden op den *OOSTPOST* die het verschuldigde abonnements bedrag nog niet hebben voldaan, worden beleefd verzocht dit vóór ultimo Julij te doen plaats hebben.

De Uitgevers,
LE ROY & CO.

(*Voor de Policie*) Aangezien zoowel door de postbedienden, telegram-bezorgers als anderzins vele moeite wordt ondervonden, om de personen te vinden, aan wie de brieven of telegrammen enz. gerigt zijn, zoo acht de ondergeteekende het wenschelijk de ingezetenen van *Soerabaija* bij deze beleefd uittenoodigen, om bij den ingang hunner woningen met duidelijke letters, hunne namen en hun beroep bekend te stellen.

SOERABAIJA, *den 14den Julij* 1863.
DE ASSISTENT RESIDENT
t/b met de Policie.
[3481] VAN COEVERDEN.

JONGENS WEEZEN-INRIGTING

Directeuren over de maand Julij 1863.
De Heer J. L. VAN GENNEP en
„ Ds. A. A. Th. MOUNIER.

Subcommissie van Onderwijs.

Schoolkommissarissen over de maand Julij.
de Heeren H. L. RADEMAKER en
„ „ J. D. HALEWIJN.

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen *Zoon*, EMILY COOK, *geb. In'tveld.*
SOERABAYA, 15 Julij 1863.
Lenige kennisgave. (3499)

VENDU-DEPARTEMENT

Publieke Vendutiën.

Op Vrijdag 17 Julij 1863.
Bij de weeskamer alhier van diverse boedels.

Op Maandag 20 Julij 1863.
Bij den heer F. C. FIEVEZ, te Kedoong doro (aan de weg naar Koepang,) van Meubelaire goederen, wegens vertrek.

Op Dingsdag 21 Julij 1863.
Bij den Agent van de factorij der Nederlandsche Handel Maatschappij, aan de Kalimaas, van 10,000 picols Rijst
Van Een huis en Erf gelegen in de stad van den heer J. A. POTTER, en
Bij den heer BLIJENBURGH, in de stad van diverse goederen.

Op Woensdag 22 Julij 1863.
Bij de firma ADAM & Co in de Chineesche kamp, van diverse goederen.

Op Donderdag 23 Julij 1863.
Aan de weg naar Grisse, van houtwerken van den heer BRUNO.

Op Vrijdag 24 Julij 1863.
Bij de firma B. J. VAN ECK & Co. aan de Kalimaas, van diverse goederen en van de Tabaks onderneming Pradopo gelegen te Pamakassaan.

Op Zaturdag 25 Julij 1863.
Geene.
(3487)

Vendutie wegens Vertrek,

Op Maandag 20 dezer,
voor rekening en ten huize van
MR. FIEVEZ,
op Gedonggdoro
DOOR
KARTHAUS & MELCHERS,
van eenen zeer fraaijen *Inboedel* bestaande uit:

Een AMEUBLEMENT van MASSIEF MAHONIJHOUT bekleed met VELOURS d'AMIENS zamengesteld uit:
Twee BANKEN.
Twaalf FAUTEUILS.
Twee VOLTAIRES.
MASSIEF MAHONIEHOUTEN RONDE TAFELS met MARMEREN BLADEN.
Een prachtig MASSIEF MAHONIJHOUTEN KAP-TAFEL met MARMER.
Een dito dito BUFFET met MARMER en KOELBAKKEN van ZINK.
MASSIEF MAHONIJHOUTEN, HANG- en LEGKASTEN.
Dito Dito WASCHTAFELS met MARMER.
Een dito dito CYLINDER-BUREAU.
Een dito dito ÉTAGÈRE KAST met smaakvolle voorwerpen.
Een dito dito DAMES WERKTAFEL.

Bovenstaande MEUBELEN zijn allen uit de vermaarde fabriek van GEBR. HORRIX, te *Amsterdam.*

Voorts:
Engelsche HANG- TAFEL- en MODERATEURLAMPEN.
GROOTE SCHILDERIJEN en SPIEGELS.
Japansch LAKWERK.
RONDE en VIERKANTE TAFELS.
Bataviasche STOELEN.
ETENS-TAFELS uit een blad vervaardigd.
CONSOLES, SCHUTSELS, PENDULES.
Een ROND KARPET met ALCATIEVEN.
GROOTE ROTTING-MATTEN.
PORCELEINEN EET- en THEE-SERVIESEN.
Daags te voren te bezigtigen. [3498]

Op Dingsdag 21 Julij a. s.

DES VOORMIDDAGS TEN NEGEN URE,
zullen voor de pakhuizen van het Agentschap van de factorij der Nederl. Handel Maatschappij aan de *Kalimaas*,
publiek worden verkocht:
10,000 pic. Bengaalsche RIJST bij kavelingen van 50 picols, blijvende inmiddels bij kleine hoeveelheden uit de hand te koop.
(3494)

Op de Vendutie

van 21 Julij a. s.
bij het Agentschap van de Factorij der Nederl. Handel-Maatschappij aan de Kalimaas, zullen nog verkocht worden:
5 kisten 250 ps. **zwart op rood gedrukte chitz.** (3496)

VENDUTIE

Den 21sten Julij 1863,
na afloop der vendutie te houden voor de pakhuizen van de *Factorij der Nederlandsche Handel Maatschappij*, zal aldaar door de ondergeteekenden ten overstaan van het *Vendu-departement* publiek worden verkocht, EEN ERF groot 361 □ Ned. elien 92 □ palmen (25 □ Rijnl. Roeden 72 □ voeten) met de daarop staande steenen met pannen gedekte woning en bijgebouwen, gelegen te Soerabaija, in de stad, blok 1 wijk D. verponding No. 46, aangeslagen voor ƒ 6000.— belendende ten noorden aan de Boomdwaarsstraat, ten Westen aan de Kerkstraat, thans bewoond door den Heer VAN DER BENT.
(3493) ANEMAET & CO.

VENDUTIE

op Woensdag den 22sten Julij a. s.
ZAL DOOR
D. D. van Boeckholtz,
voor rekening van de firma ADAM & Co, in hare pakhuizen publiek verkocht worden eene groote hoeveelheid fraaije goederen als:

Een assortiment Engelsche en Bataviasche RIJTUIGEN, bestaande uit VIS à VIS, MYLORDS, PHAETONS, HANDCHAISEN, COUPÉS, en REISWAGENS.
Engelsche WAGENTUIGEN voor 4 en 2 paarden met pleet gemonteerd.
Engelsche BENDY TUIGEN met pleet gemonteerd.
Engelsche ZADELS van uitmuntende kwaliteit.
STAAL voor veeren.
IJZERWERK en timmermans gereedschappen.
STAAF en SPIJKERIJZER.
SPIJKERS.
ANKERS en KETTINGEN.
Engelsche ZAGEN.
id. SCHOPPEN.
id. HANG- en KANTOORLAMPEN en STOLPEN.
Elegante PORCELEINEN TAFELSERVIEZEN.
Engelsche JAGTGEWEEREN en REVOLVERS.
PERCUSSIONS.
CEMENT.
ZEEP.
ZINK en LOODWIT.
Spaansch GROEN en andere VERWWAREN.
MAILKOFFERS,
IJZEREN GELDKISTEN.
ROSKAMMEN.
KAPLEER.
MAROCCO LEER.
Fraaije groote KARPETTEN.
id. ALCATIEVEN.
BENDY JASSEN.
HEEREN HEMDEN.
MERINOS en gekleurde ONDERHEMDEN.
MODEWAREN in verschillende soorten.
Fraaije TRICOTS.
PARFUMERIEN.
Engelsche ZUREN.
BIER.
MADEIRA en PORTWIJN op fleschen en op fust.
PROPATRIA PAPIER.
Fraaije TAFELKLEEDEN.
Turksche BADDOEKEN.
PLEETWERK.
GOM ELASTIEKE OVERSCHOENEN enz. enz.
[3476]

WEGENS VERTREK

zal er in den loop der maand Julij
op een nader te bepalen dag
Vendutie gehouden worden,
voor de woning van den ondergeteekende
te SOLO.
VAN DE ONDERVOLGENDE GOEDEREN ALS:
Diverse Meubels, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, waaronder zeer zeldzame SUJETTEN, HANG- en TAFELLAMPEN, MARMEREN, GIBSEN en PORCELEINEN STATUETTEN, keurige BLOEMEN in groote chinesche potten, EETSERVIEZEN, eene collectie fraaije europesche WAPENS, enz., enz.

voorts:
RIJTUIGEN, WAGEN-PAARDEN, overwalsche RIJPAARDEN, waaronder een goed gedresseerd SANDELWOOD (zwart,) hoog 4 voet 3 dm., BERLIJNSCH ZILVEREN en andere WAGENTUIGEN voor 4 paarden, ZADELS, eene keurige verzameling WANDELSTOKKEN en KARWATSEN, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.
☞ Van een en ander zal later een breedvoerig berigt worden rondgezonden.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene keurige verzameling Indische Wapens.
BIBLIOTHEEK BESTAANDE VOORNAMELIJK UIT
PRACHTWERKEN, waaronder zeldzaam voorkomende Exemplaren.
Fraaije PLATEN.
WANDKAARTEN.
PHYSISCHE-, CHEMISCHE- en OPTISCHE INSTRUMENTEN.
Een PHOTOGRAPHIE-TOESTEL, compleet met alle daarbij behoorende preparaten (zoo goed als nieuw.)
[3453] A. H. G. VAN ZANTEN.

Vendutie wegens Vertrek

op een nader te bepalen dag
in Julij
in het Locaal en voor rekening van de Heeren SCHIMMELPENNINCK *& Co in Liquidatie*
door
B. van der Zwaan
van 60 kisten MADAPOLLAM.
„ 35 id. CALICOTS.
„ 23 id. ruwe SHIRTINGS.
„ 15 id. gebleekte IDEM.
„ 3 id. DIMITS.
„ 8 id. SITZEN.
„ 10 id. CAMBRIKS.
„ 23 balen DRILLS.
„ 23 id. JEANS.
Eenige restant negotie goederen, 28 vaten HARST, 296 pullen ZWAVELZUUR, 6376 st. VUURVASTE STEENEN, 718 groote glazen STOPFLESCHEN, een groote parij Banjermassingsche MATTEN, nieuwe KRANDJANGS, en KATJANGMATTEN, verders
TOKO INVENTARIS WAARONDER EEN GOEDE RUIME REISWAGEN.
Nog zal worden verkocht:
Een groot goed onderhouden Pakhuis te Probolingo en een dito te Pasoeroean.
Een ijzeren pomp met drijfwerk voor sapies die het water 30 voeten opvoert, liggende de teekening en beschrijving bij
[3437] B. VAN DER ZWAAN.

VERKOOP

VAN
Twee Huizen
Op een nader te bepalen dag
vermoedelijk omstreeks de helft dezer maand
zullen op de
COMMISSIE-VENDUTIE
VAN
LE ROY & CO.,
publiek worden verkocht:
Een kapitaal HEEREN HUIS, te Kalisarie thans bewoond door den hoogedelgestrengen heer LINDWURM, en
Een DITO DITO daar naast gelegen, laatst bewoond door den hoogedelgestrengen heer VAN BLEISWIJK RIS.
Informatiën te bekomen ten kantore van den advocaat en procureur MR. KOOIMAN.
(3432)

Hout-Vendutie te Grissee,

Op een nader te bepalen dag,
in de maand Julij, zullen op de stapelplaats van wijlen den Heer P. C. VAN ROIJEN worden verkocht:
cc. 4500 balken.
zeer geschikt voor huis een scheepsbouw.
De Agenten der Weeskamer, Executeuren in den boedel van wijlen den Heer P. C. van Roijen:
M. J. J. OP DE LAEIJ en
(3475) G. W. TANDIE.

Op een nader te bepalen dag
zal
verkocht worden,
de Suikerfabriek Seroenie,
gelegen in de residentie Soerabaija.

De voorwaarden zullen in tijds worden bekend gemaakt.

(3425) MAC LENNAN qq.

VERTREK VAN SCHEPEN

VOOR PASSAGE

NAAR

NEDERLAND

wordt aangeboden het Nederl. ijzeren Barkschip

HENRIETTE GEERTRUIDA,

kapitein F. C. DE BOER,

dit schip is voor den overvoer van passagiers zeer doelmatig ingerigt en vaart een bekwamen doktor.

Nadere informatien bij den gezagvoerder in het MARINE HOTEL en bij de agenten

(3465) B. J. VAN ECK & CO.

PASSAGE NAAR AMSTERDAM.

Wordt aangeboden met het Extra snelzeilend Clipper Campagne fregatschip

NIEUW HOLLAND,

Kapt. W. WITTING.

om tegen *ultimo Julij a. s.* van Batavia te vertrekken.

Dit schip heeft ruime luchtige hutten eene goede balinrigting en vaart een geëxamineerd Doctor.

Nadere inlichting bij

Te Agenten,

(3412) B. KOPERSMIT & CO.

Passage naar Nederland

Wordt aangeboden met het snelzeilend, voor den overvoer van passagiers uitmuntend ingerigte Campagne barkschip

AEGIDIA & PAULINE,

Kapt. P. P. Hoogland,

varende deze bodem een geëxamineerde geneesheer.

Het vertrek zal *ultimo Julij e. k.* van den Oosthoek plaats hebben.

Nadere informatien te bekomen bij den Gezagvoerder in het MARINE HOTEL en bij

SOER. 30 *Junij* 63. *De Agenten,*

[3420] B. KOPERSMIT & CO.

De ondergeteekende maakt bekend, dat hij zijn

Instituut

voor

JONGENS en MEISJES

HEEFT GEOPEND AAN HET KOMEDIEPLEIN.

De lessen zullen gegeven worden 's voormiddags van 8—12 en 's namiddags van 2 — 4 uur.

De prijzen, per maand, voor het lager onderwijs zijn:

Voor een kind met de geheele kost... ƒ 40.—
„ twee kinderen uit hetzelfde huisgezin. „ 75.—
„ één kind met de halve kost....... „ 22.—
„ twee kinderen uit hetzelfde huisgezin. „ 40.—
„ één kind enkel het lager onderwijs. „ 12.—
„ twee kinderen uit hetzelfde huisgezin. „ 20.—

Voor de Fransche, Engelsche en Hoogduitsche talen wordt afzonderlijk betaald.

De school is voor ieder belangstellende toegankelijk.

(3436) Ph. A. J. FASBENDER.

Muzijk genootschap

ST. CECILIA.

Aan heeren Leden wordt bekend gemaakt dat de gewone repetitie van Donderdag 16 dezer niet zal plaats hebben.

De Secretaris,

(3490) VAN SCHREVEN.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij van af 1e Augustus a. s. een

COMMENSALEN-HUIS

zal openen in de BOOMSTRAAT, in het huis laatst geoccupeerd door den Heer OLLAND.

Tevens bestaat er gelegenheid, om ook buitens huis, eten te erlangen.

[3495] J. A. AMELN.

HAYE & VAN MARLE

bieden zich aan tot het vervaardigen van

NAAMBORDEN

gegraveerd in koper of marmer of hoe men die ook verlangen mogt. (3492)

RISICO'S

Tegen Brand en Zeegevaar,

worden aangenomen voor rekening van

Het Brand-Assurantie Genootschap.
De Zee-Assurantie Compagnie.
De tweede Zee-Assurantie Compagnie.
De Zee-Verzekering-Maatschappij „Batavus."

Ten Kantoor van

SOERABAYA, B. KOPERSMIT & CO.
Julij 1863. (3444)

Photographisch Atelier

van

OLLAND & ZOON,

alle dagen geopend van 8 tot 12 uur.

GATOTTAN in het huis vroeger bewoond door den WelEd. Heer NOSSE. (3488)

Phoenix Fire Office.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **WOON- en PAKHUIZEN, MEUBELEN, KOOPMANSGOEDEREN,** enz., zoomede op **SUIKER-, KOFFIJ- en THÉE-ÉTABLISSEMENTEN,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van **Steen** met **Pannen** gedekt, gelegen in de steden, zoomede op goederen in dezelve. . . . 1% 's jaar

Op gebouwen van **Steen** met **Pannen** gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . . . . ¼% 's jaar

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van **Steen** met **Pannen** gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig . . . . ¾% 's jaar

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1% 's jaar

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . . . 1½% 's jaar

Op Schepen, liggende op Reeden. 1% 's jaar

E. MOORMANN & Co; *Batavia.*
G. DAMNITZ & Co; te *Samarang.*
P. KERVEL & Co; te *Soerabaija.*

(3161)

PRIJS VRAAG.

Door de Directie der te *Samarang* gevestigde Societeit Amicitia wordt verlangd een ontwerp met begrooting van kosten, alsmede toelichtende omschrijvingen voor een optergten Societeits gebouw voor 250 à 300 Leden, met de noodige bijgebouwen.

De teekeningen moeten op eene schaal van 1:100 bevatten de noodige platte gronden, voor's opstanden van voren en van ter zijde, verder doorsneden zoowel over de lengte als over de breedte van de gebouwen en eindelijk de diverse details op schalen van 1:50 tot 1:10.

De begrooting moet bevatten eene specifieke opgaaf van de hoeveelheden en de kosten der benoodigde materialen en in dienst te stellen werklieden met de uitgaven voor toezigt op het werk.

Het totaal der kosten van deze begrooting mag het maximum van ƒ 80.000, *tachtig duizend gulden* niet te boven gaan.

Verders nog eene afzonderlijke begrooting eener marmeren vloer over het geheele hoofdgebouw.

De teekening der platte grond van het terrein waarop de gebouwen moeten geplaatst worden, ligt ter inzage in de Societeiten de Harmonie en Concordia te *Batavia,* in de Societeiten Concordia en de Club te *Soerabaija,* in de Societeit de Verpoozing te *Ambarawa* en alhier in het tegenwoordige Societeits locaal.

De hoofdvereischten zijn:

a. Een ruim, hoog uit de grond gebouwd Societeits gebouw met dans- en billardzalen, en leeskamer.

Directie kamer en eene ruime luchtige gelegenheid voor kaartspelen met marmeren vloeren in de voorgalerij en danszaal.

b. Eene kasteleins woning, keuken, waterkamer, Magazijnen, ruime wagenloods enz.

c. Een kegelbaan en latrines.

De toelichtende beschrijvingen en het letterschrift op de teekeningen moeten door eene andere hand dan die des makers geschreven zijn.

De inzender die aan deze of de andere hier gestelde voorwaarden niet voldoet wordt van de mededinging uitgesloten.

Ieder stuk behoorende tot een beantwoording moet gemerkt zijn met een Motto of kenneljk teeken, en mag door een inzender niet onderteekend worden.

Bij de stukken moet worden gevoegd een verzegeld briefje bevattende van buiten het hier boven bedoelde Motto of teeken en van binnen eene duidelijke opgaaf van den naam en de voornamen van den inzender met vermelding van zijne woonplaats en beroep.

De inzending moet plaats hebben voor den 15den September 1863.

Aan den vervaardiger van het plan, dat zal aangenomen worden, wordt eene premie toegewezen van *duizend gulden* en aan den vervaardiger van het plan dat na het aangenomene het beste voldoet eene premie van *drie honderd gulden.*

Beide plannen blijven het eigendom van de Societeit Amicitia te *Samarang* terwijl de overige projecten ter despositie blijven van de inzenders, de ingekomen projecten zullen door de Directie der Societeit aan de beoordeeling eener Commissie onderworpen worden.

DE DIRECTIE DER SOCIETEIT AMICITIA.
G. L. DORREPAAL.
President.
HERMAN SCHALLIG.
[3329] *Secretaris.*

NORTHREN Insurance Company.

gevestigd te LONDON.

Brand- en Levensverzekering.

De ondergeteekenden, agenten, gaan steeds voort met het **sluiten van Polissen en assurantie**, op de meest billijke en voordeelige voorwaarden, op WOONHUIZEN met het daarin aanwezige AMEUBLEMENT, PAKHUIZEN-GOEDEREN, KOFFIJ-, THEE- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN.

(1749) B. J. VAN ECK & CO.

De ondergeteekenden agenten voor de Oost Indische Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij,

zijn gemagtigd om voor rekening dier Maatschappij **direct** te verzekeren tegen Zee- en brandrisicos,

(1893) J. F. van LEEUWEN & Co.

Mejufvrouw SPECHT GRIJP, haar Instituut hebbende op *Embong Malang,* in eene bijzonder daartoe geschikte woning, wat de localiteit betreft, beveelt hare Inrigting op nieuw Ouders en Voogden aan, voor Kost- en Dagleerlingen.

Belanghebbenden worden opmerkzaam gemaakt, dat de meisjes ook buiten de leeruren steeds onder Europeesch opzigt zijn.

Soerabaija 15 *Julij* 1863. (3497)

De ondergeteekende, is *verhuisd,* van het komedie-plein naar GEMBLONGAN, naast Ds. SCHIFF.

[3485] J. J. UTZMANN.

Etablissement Groedo.

HOUTSTOOMZAAGMOLEN

(1964) ZANTHUIS & CO

Gevraagd EEN HUIS in de stad, met minstens zes logeable kamers.

Adres uitgevers *Oostpost.* [3491]

Een nieuwe

Vis à Vis.

bij
TAN TONG YOAN.
[3483] Kembang Djepoon.

EEN BEDOGAN

voor twee paarden;

(3484) bij J. J. UTZMANN.

HET MODEMAGAZIJN,

van

C. LEDEBOER.

Zal morgen Dingsdag den 14den Julij voor den geannonceerden uitverkoop, geopend worden.

Zullende de aanwezige artikelen tegen vaste, zeer lage prijzen worden uitverkocht.

De Kommissarissen,

C. H. DE BRUIN & CO.
GUMPRICH & STRAUSS.
TORCHIANA & VAN DER ELST.
[3480] E. TEN BRINCK & CO.

Wegens uitverkoop tegen billijke

prijzen à Contant

te verkrijgen.

WITTE SATIJN, ROSE SATIJN, ZWARTE SATIJN, WITTE TARLATAN, BLAAUWE TARLATAN, ROSE TARLATAN, PAILLE, ZWART MOIRÉE, WIT MOIRÉE, ZWARTE ZIJDE, WITTE VOERING ZIJDE, ROSE VOERING, GROENE VOERING, ROODE VOERING, BARÈGES, WIT MOUSSELINE, ZWART MOUSSELINE, WITTE BLONDEN, ZWARTE BLONDE, DAMES ZIJDE HOEDEN, DAMES RONDE HOEDEN, BLOEMEN, BRUIDSLUIJERS, WITTE effen en gebl. TULE, ZWARTE effen en gebl. TULE, COIFFURES, HAARNETTEN, CRINOLINES met 40 VEREN, GARNITURES voor JAPONNEN, ZIJDEN LINTEN, FLUWEELEN LINTEN, BATISTEN ZAKDOEKEN, GEBORD. ZAKDOEKEN, GEBORD STROOKEN, ENTREDEUX, DAMES KOUSEN, KINDER KOUSEN, HEEREN SOKKEN, HEEREN WOLLEN ONDERBROEKEN, HEEREN WOLLEN ONDERHEMDEN, DAMES WOLLEN ONDERHEMDEN, WOL, ESTRAMIEN, KRAAGJES, ZIJDE HANDSCHOENEN, GLACE HANDSCHOENEN, SPEELGOED, BORDUURZIJDE, PATRONEN enz. enz.

bij

(3271) M. KOOSE.

Hotel des Pays Bas.

Verders nog voorhanden.

Europesche steenen POTTEN en PANNEN ZEEMLEDER en SPONSEN, VINGERGLAZEN. Groote KOPPEN en SCHOTELS.

Voortdurend Verkrijgbaar

IN TOKO BOOMSTRAAT,

à Contant,

Holloway Pillen en Zalf.

Doosjes PILLEN à ƒ 1.— 3.— ƒ 5.—
Potjes ZALF à „ 1.— 3.— „ 5.—

J. J. van den MUIJSENBERG.
(1756)

BENOEMINGEN, BESLUITEN enz.,

JAVASCHE COURANT,
Van den 11den Julij no. 55.

Bij artikel 1 van het besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie van 10 Julij 1863, no. 1, is aangeteekend, dat op den 10den Julij 1863, het dagelijksch beleid der zaken weder is aanvaard door den Gouverneur-Generaal, terwijl bij artikel 2 van datzelfde besluit, aan den Vice-President van den Raad van Nederlandsch-Indie, mr. A. Prins, de bijzondere tevredenheid van den Gouverneur-Generaal is betuigd over de wijze, waarop gedurende de reis van Zijne Excellentie door Westelijk- en Midden-Java, het dagelijksch beleid der zaken door Hem is gevoerd.

Civiel Departent.

BENOEMD:

Tot derden kommies op het residentie-bureau te Muntok (residentie Banka), de gepasporteerde adjudant-onderofficier van het Nederlandsch Indische leger J. G. Aenmeij, laatst dienstdoende als officier bij de militaire administratie.

ONTHEVEN:

Op verzoek, eervol, van de waarneming van de waarneming van de civiele geneeskundige dienst en het opzigt over de vaccine in de afdeeling Bandong (residentie Preanger-Regentschappen), de particuliere geneesheer G. A. Hogenraad, met intrekking voorts van de aan hem verleende admissie tot uitoefening der genees- en heelkundige praktijk in die afdeeling.

MAGTIGING VERLEEND:

Tot het uitreiken aan G. A. Hogenraad, van eene acte van toelating tot het uitoefenen der genees- en heelkundige praktijk in de assistent-residentie Buitenzorg.

BIJ HET BESTUUR OVER DE PROTESTANTSCHE KERK IN NEDERLANDSCH-INDIE.

ONTSLAGEN:

Op verzoek, eervol, wegens vertrek, als lid W. Rugh, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

(Ten gevolge eener misstelling in ons nummer van den 8sten dezer he plaatst).

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op verzoek, eervol, als plaatselijk adjudant te Samarang, de eerste luitenant der infanterie B. J. C. van Eersel.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den eersten luitenant der infanterie B. J. C. van Eersel.

BENOEMD:

Tot adjudant van den kommandant der troepen in de Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo, de eerste luitenant R. D. W. Koops, van het 9de bataillon infanterie, met bepaling dat hij als zoodanig, bij zijn wapen zal worden gevoerd „à la suite."

NEDERLANDSCH-INDIE

SOERABAYA 16 Julij 1863.

Opgave van de politie
omtrent personen, wier passen voor aankomst of vertrek zijn geviseerd geworden.

voor Aankomst.

W. G. Schiedge, van Makassar.

Aangekomen Pasagiers.

In het Marine-hotel.

Coster van Voorhout Luit. ter zee 2de klasse Koopman geneesheer van het schip *Oceaan.*

De Entrepôt-pakhuizen.

Als een vervolg van ons artikel van gisteren, *De certificaten van Nederl. oorsprong*, wenschen wij heden ook de attentie van onze handelsvereeniging op de niet onbelangrijke nadeelen te vestigen, die den handelstand veroorzaakt worden, door de ligging der verschillende pakhuizen, waarin men verpligt is handelsartikelen te entreposeeren.

Artikel 2 van het reglement op de entrepôts en entrepôts-regten luidt woordelijk:

Op alle plaatsen in Nederl. Indie alwaar het belang van den handel sulks zal vorderen en geene andere redenen van gewigt daartegen bevonden zullen worden te bestaan, zullen entrepôts worden opgerigt.

Deze entrepôts zijn ook te Soerabaya opgerigt geworden en wel in het belang van den handel digt bij den grooten Boom. Deze voor den handel alhier genoegzaame ruimte bevattende entrepôt-pakhuizen worden echter door het Gouvernement als koffij pakhuizen gebezigd, terwijl de handel verpligt wordt zijne goederen in verre van den boom en uit elkander liggende pakhuizen te entrepôseeren.

Wie eenigzints met het boomwerk alhier bekend is zal de vraag menigmaal gesteld hebben, zoude het niet meer in het belang van onzen handel zijn indien deze koffij-pakhuizen tot entrepôt pakhuizen zouden worden gebezigd, gelijk dit te Batavia het geval is, en de verre uit elkander liggende pakhuizen daarentegen tot koffij-magazijnen van het Gouvernement. (*) Wij gelooven niet dat voor het Gouvernement redenen van gewigt kunnen bestaan om juist deze pakhuizen aan den grooten Boom voor koffij-pakhuizen te gebruiken, te meer daar deze niet de eenige zijn in welke Gouvernements producten geborgen worden.

Daargelaten dat de entrepôt-pakhuizen door hunnen afstand van het kantoor der in- en uitgaande regten ook aan de administratie en contrôle belangrijk meer moeite veroorzaken en dat het meermalen reeds gebeurd is dat goederen in pakhuis X. of Z. door de witte mieren werden bedorven, hetgeen niet zoude hebben plaats gehad indien deze goederen in de entrepôt-pakhuizen waren gedeponeerd, alwaar iederen dag toezigt en controle mogelijk is, wenschen wij alhier alleen de nadeelen optenoemen welke door dezen grooten afstand der pakhuizen A—Z van elkander en van den grooten boom aan den handelstand worden toegevoegd.

Eene praauw komt 's morgens aan den grooten boom aan met goederen beladen welke gedeeltelijk ingevoerd, gedeeltelijk worden geëntreposeerd; van de laatste moeten 10 kisten naar pakhuis A, 10 andere naar pakhuis B, nog anders in pakhuis Z worden gebragt. Wij vragen in de eerste plaats welke moeite, welk toezigt en tijdverlies wordt niet vereischt van den boomklerk, van de agenten van het schip. De mandoor die bezig is met het lossen der goederen aan den grooten boom kan onmogelijk ook aan pakhuis A of X zijn en wordt daardoor een tweede of derde persoon vereischt, om deze goederen uit eene praauw te lossen.

Deze praauw welke s'morgens vroeg aan den grooten boom komt, kan onmogelijk nog denzelfden dag aan de verschillende pakhuizen lossen en vervalt daarom volgens het reglement van het praauwen-veer, — hetwelk slechts 24 uren voor het lossen eener praauw toestaat, in somtijds twee, somtijds zelfs 3 ligdagen, naar gelang dezelve aan verschillende pakhuizen te lossen heeft. Het gelijk geval doet zich wederom voor wanneer men later deze goederen uit het entrepôt wil nemen, hetzij om ze inte voeren, hetzij om ze weder uittevoeren. De boomklerk heeft alsdan zijne aanvrage aan het kantoor te doen, hij moet een oppasser erlangen voor de begeleiding, de praauw moet de respective pakhuizen aandoen, waardoor zonder twijfel al weder veel tijd en moeite verloren wordt, ongenoemd nog dat bij het halen van goederen uit de entrepôt pakhuizen voor den wederuitvoer, de gelegenheid gemakkelijk wordt gemaakt, dezelve clandestien in te voeren, — waarvan wij echter nimmer iets vernomen hebben.

———

Volgens ingekomen berigt met de Ned. Ind. brik *Alida Maria*, kapt. *van der Boek*, is op den 7den dezer te Amboina terug gekomen van een kruistogt van om de West Z. M. stoomschip *Amsterdam*, kapt. Luit. t/z *Muller*, met verlies van Batterij, Ankers, Boventuig en Steenkolen, hebbende dit stoomschip gedurende 8 dagen op een rif gezeten in of omtrent de Golf van Tomorie.

Ternate, 26 Mei. Des morgens om 5½ uur heeft men alhier eene ligte aardbeving gevoeld, die eenige seconden aanhield, zonder echter schade te veroorzaken.

— 27 Mei. Het Eng. schip Magdalena, kapt S. Lovett, te huis behoorende te Singapore, is op eene reis van Soerabaija naar Shanghae op 6° 30m N. Br. door een tijphoon beloopen. Onmiddelijk werden de groote- en kruismast gekapt. De fokkemast geraakte los en sloeg over boord, een gedeelte van de verschansing en het dek medenemende. Het schip is met noodmasten *alhier* binnengeloopen en voor verdere reizen afgekeurd. De lading, bestaande uit oliekoeken, tabak gewasschen en gekapte koperen duiten, is met het schip op publieke vendutie voor ruim *f* 11000 verkocht geworden.

(Mak. Hand. en Adv. Blad.)

Benkoelen. — In den morgen van den 5den Junij arriveerden te Ajer Dikit, gelegen tusschen Bantal en Moko Moko, twee sloepen, aanbrengende tien Javaansche matrozen en 5 vrouwen.

Na onderzoek bleek, dat deze menschen afkomstig waren van de Nederlandsch-Indische schoener Helmers, gevoerd door A. Messen, te huis behoorende te Soerabaija, welk vaartuig omstreeks September of October jl. van laatstvenoemde plaats over Bima naar Padang was vertrokken.

Deze schepelingen verklaarden nagenoeg het volgende.

Den 27 sten Mei hadden zij den kapitein en de stuurlieden, benevens zekere Europeschen matroos, met name Andries, vermoord en den 29sten daaraanvolgende den kok over boord geworpen.

Den 3den Junij hadden zij het schip, na daarin gaten te hebben geboord, waardoor het zonk, verlaten en zich in de giek en de longboot ingescheept, waarmede zij op goed geluk naar de kust waren geroeid en te Ajer Dikit aangeland.

Volgens hunne verklaringen zou de tadil of bootsmansmaat de belhamel van deze misdaad zijn geweest en zouden zij tot die gewelddadigheden zijn geleid door de slechte en willekeurige behandeling van den kapitein en de stuurlieden.

Hiervan is echter door het voorloopig onderzoek niets gebleken.

Zij bevinden zich thans met hunne vrouwen te Benkoelen, waar hun een nader verhoor wordt afgenomen, na afloop waarvan zijn naar Batavia zullen worden opgezonden.

De prijs der rijst was op de hoofdplaats van *f* 4,75 tot *f* 5,50 en in de binnenlanden van *f* 4 tot *f* 7,50 per pikol. *(J. C.)*

(*) Kortweg zoude men ook kunnen vragen, waarom die pakhuizen niet gebezigd voor het doel, waarvoor zij bestemd zijn, het opschrift in het front van het gebouw met letters van circa ½ ned. el. lengte luidt immers ENTREPÔT.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 Mei Dr. Vindon, een der Fransche zendelingen op Madagascar, deelt aan de Fransche regering curieuse bijzonderheden over de levenswijze aldaar mede. Een geliefkoosd geregt zijn aldaar wormen en rupsen, die de rijken in olie bakken en met kaas en eijerdojer nuttigen. Aldus toebereid, worden zij als een koninklijke spijs beschouwd, die Vindon den kroonprins met veel smaak zag orberen.

— Van Djidjelli (Algerië) wordt gemeld, dat zekere Ali-ben-Said, van den stam Oulad-Mrabot (Beni Foreghal), door zijn kadi was gedagvaard wegens diefstal. Hij begreep dat zijne vrouw hem had aangegeven, en om zich te wreken, rukte hij haar de kleederen van het lijf, bond haar aan een paal en brandde haar toen met een gloeijend ijzer op verschillende plaatsen. De moeder van Ali-ben-Said was bij dit vreeselijke schouwspel aanwezig en moedigde haar zoon aan, zijne vrouw te mishandelen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 17 Mei. — Het tijdschrift der geologische vereeniging alhier bevat een uitvoerig rapport van Dr. H. Barth, gestaafd door eene memorie van den Engelschen consul te Tripoli, majoor Hermann, waaruit blijkt, dat de benoemde reiziger Dr. Eduard Vogel reeds omstreeks het midden van February 1856 in de hoofdstad Wadai, in tegenwoordigheid en op uitdrukkelijk bevel van den vorst van dat land werd vermoord te gelijk met drie van zijne bedienden; de vierde werd, na eenige sabelhouwen ontvangen en andere gelukkig gepareerd te hebben, in het leven gelaten en als slaaf verkocht; het gelukte hem later te ontvlugten en hij kwam in het begin van dit jaar te Tripoli aan, alwaar hij bij genoemden consul in dienst trad.

AMERIKA.

NEW YORK, 7 Mei. De *New-York Tribune* berigt, dat het bondsleger 74 generaal-majoors telt met 5000 dollars tractement. Ieder hunner heeft drie adjudanten, elk met 1500 dollars jaarlijks. Voorts telt het leger 284 brigade-generaals met een jaarlijksch tractement van 4000 dollars; ieder van hunne twee adjudanten ontvangt 1500 dollars.

— *New-York-Economist* zegt, dat velen gelooven, dat de katoen-prijzen spoedig weder op dezelfde hoogte zullen staan als vóór den oorlog. Men grondt die veronderstelling op de verwachting, dat de 4 à 4½ millioen balen, die thans in het Zuiden buiten den handel zijn, spoedig zullen worden verkocht en dat de fabriekanten den prijs daarvan derhalve zullen kunnen regelen. Dit is echter eene groote dwaling. Vooreerst zal de tijd, die noodig is om den oogst naar de kust te brengen, langer dan gewoonlijk duren, zoodat de markt niet zal worden overstelpt. Bovendien zijn de fabriekanten niet de eenigen, die katoen koopen. Er zullen personen zijn, die met het oog op het moeijelijke vervoer, op de plaats van voortbrenging zelve koopen en met de fabriekanten in concurrentie treden zullen. — Een groot gedeelte van den oogst is reeds in handen van de fabriekanten in het Noord van Amerika en in Europa en van speculanten. Eenige Noordelijke maatschappijen hebben reeds door hare agenten in het Zuiden groote partijen opgekocht, te leveren bij het sluiten van den vrede. Zij hebben ze tot bijna nominale prijzen gekocht en zullen ze tot drievoudig hoogere prijzen verkoopen. Hetzelfde kan met nog grootere zekerheid van de Engelsche speculanten worden gezegd, die een ontzaggelijken voorraad in handen van hunne Zuidelijke agenten bezitten. Het zou onvoorzigtig zijn te gelooven, dat de speculanten, bij het heropenen der havens, al dien voorraad te gelijk aan de markt zullen brengen, hetgeen eene daling zou doen plaats hebben. Zij, die in staat zijn, zoo langen tijd vóór de levering te koopen, zullen ook den verkoop op de voor hen voordeeligste wijze weten te regelen. Dit is eene der redenen — zegt de *Economist* — waarom wij gelooven, dat zij zich bedriegen, die gelooven, dat de katoen binnen de eerste zeven jaren verre beneden 20 pCt. van de tegenwoordige waarde zal dalen.

EGGYPTE.

ALEXANDRIE, 7 Mei. Er is hier eene Egyptische stoomvaart-maatschappij opgerigt, tot instelling eener geregelde dienst langs de Turksche kusten der Middellansche zee en de oevers der Roode Zee. Het maatschappelijke kapitaal bedraagt £ 400,000 De regering waarborgt eene rente van 6 pCt. en de vice-koning heeft een vierde der aandeelen voor zich behouden. Ook staat hij aan de maatschappij acht stoomschepen tegen schadeloosstelling af, waarvoor zij zich verbindt, nog twee stoomschepen voor de dienst op de Middellandsche Zee en twee voor die op de Roode Zee aan te schaffen. Onder gelijke begunstigingen is ook een sleepdienstmaatschappij voor den Nijl opgerigt.

CAIRO, 3 Mei. Met den jongsten post heeft men berigt ontvangen, dat de actiën der Suez-maatschappij ter beurze van Parijs van 497 op 550 geklommen zijn. Men vraagt hier echter algemeen, welke grond er voor die snelle rijzing bestaat; ofschoon er in den laatsten tijd in Egypte inderdaad zulke gunstige gebeurtenissen voor de onderneming hebben plaats gehad, als maanden geleden niemand durfde hopen, behoorde men evenwel niet te vergeten, dat er positieve feiten en cijfers bestaan, die elke buitensporige verwachting der aandeelhouders zouden kunnen bekoelen. De hoofdsom der onderneming bedraagt 200 millioen. Daarvan zijn 120 millioen gestort, waarvan 5 percent rente moet worden betaald. De werkzaamheden hebben 70 millioen tot hiertoe gekost en 50 millioen zijn nog in kas. Dat alles is onloochenbaar en wordt door het officiëele orgaan der maatschappij: „l'Isthme de Suez" te Parijs niet wederlegd. Wat is nu tot hiertoe tot stand gebragt? 89 millioen cubieke meters moeten uitgegraven worden; daarvan is men tot heden hoogstens tot 8 à 9 millioen gevorderd [illegible] derhalve is nauwelijks het tiende gedeelte der werkzaamheden verrigt, als men zelfs de havenwerken daarbij niet rekent. Men zal zich den 15den Mei wel wachten dit zoo onbewimpeld in de algemeene vergadering van aandeelhouders mede te deelen, doch ieder weet hoe breed en diep het kanaal worden moet en hoe breed en diep het tot heden is. Trouwens was het moeijelijkste gedeelte der onderneming het eerste begin, zoolang men in de woestijn de duizenden van arbeiders had te onderhouden, zonder met het zoete Nijlwater in verbinding te staan. Evenwel dient men voor den zwendel, die thans te Parijs met de actiën schijnt te worden gedreven, te waarschuwen. De cours van 500, en dus te meer die van 550, is overdreven en wordt geenszins door den stand van zaken geregtvaardigd. Nog menig jaar zal verloopen, alvorens het kanaal voor de scheepvaart kan worden geopend of de met water besproeide landerijen met kolonisten bevolkt, bruikbaar gemaakt en productief zijn. Al neemt men slechts een minimum van vijf aan, ofschoon het ook nog 10 jaren kan duren, dat de maatschappij voor de gestorte tonnen eene rente van 5 pCt. uit het grondkapitaal zal moeten betalen, dan zal ieder onbevooroordeelde moeten erkennen, dat men te Parijs de verwachting veel te hoog heeft gespannen.

De tabak en zijne Uitwerking.

NAAR

Dr. K. Reclam.

Veel is er over het gebruik van tabak, pro en contra geschreven; ook ik wil het mijne ter verdediging bijbrengen, daar, waar het geldt de eer te redden van een vriend, die reeds zoo menigeen, hetzij bij zijn moeijelijken arbeid hetzij in den vriendenkring getrouw ter zijde stond.

Voorwaar, de tabak verdient dat hij een helper vinde in den nood, want van hoevele zijden wordt hij niet aangevallen. Men valt hem aan met schoolreglementen en regeringsbesluiten, de policie weigert hem den toegang in openbare gebouwen, de vaders waarschuwen hunne zonen voor zijn gebruik, en de dochters dier bezorgde vaders meenen hunne beminden of echtgenooten een verschrikkelijk verwijt te doen, wanneer zij hun toevoegen; gij riekt naar tabak! Doch de zoozeer vervolgde troost zich met de bewustheid, dat hij beter is dan zijn naam, verdraagt kalm den smaad waarmede men hem overlaadt, en wreekt zich alleen door al meer en meer aanhangers in de mannenwereld te verwerven, zoowel in het noorden als in het zuiden, bij Mongolen en Kamschadalen, bij Russen en Turken, onder Indische palmbosschen en op de sneeuwvelden van het Noorden; en Franschen en Engelschen mogen al tegen gebruik er van gruwen, en dit als strijdig met den goeden toon veroordeelen, in het geheim rooken zij even zoo gaarne als wij. Wetenschappelijke geschriften mogen het gebruik als een vergift veroordeelen, het volk prijst het aan als eene lafenis en behoefte; ik vrees ook, dat die schriftgeleerden phariseërs zijn en dat zij rookende en snuivende hunne

verhandelingen opstellen. Doch laat ons den miskende wreken en zijne waarde bewijzen.

Het gebruik van den tabak is overoud. Reeds de oude Celten rookten en snoven een kruid, dat men evenwel niet kan bewijzen, dat „tabak" was. Doch de pijpen, die men in hunne grafheuvels vond, en de aarden en metalen koppen, die nu nog na verloop van eeuwen een zwart aanzetsel vertoonen, bewijzen onloochenbaar, dat bij hen het rooken gebruikelijk was. Herodotus verhaalt van Scythen, en Pomponius Mela van de Thraciers, dat zij naar de ruwe wijze der bewoners van eenige Zuidzee-eilanders rookten, namelijk dat zij een zeker kruid in een kolenvuur wierpen, welks rook de tegenwoordig zijnde personen bedwelmde. Dus hebben zij in elk geval een kruid hiertoe gebezigd, dat dezelfde uitwerking had als de tabak, zoo het die zelfs al niet ware. In oostelijk Azie was het tabakrooken reeds eene gewoonte vóór Amerika ontdekt werd, terwijl de Mohamedanen van westelijk Azie het nog niet kenden.

Pater Reman Pana bragt in 1466 in Europa de eerste berigten uit St. Domingo van het rooken van tabak dat hij Cojoba of Guioja, bedwelmend kruid, noemde. Francesco Hermandez de Toledo bragt in 1558 de eerste plant uit Indie in Portugal over. Jean Nicot fransch gezant aan het hof van Portugal, zond in 1560 het zaad van den tabak officieel aan Catharina de Medicis en te zijner eere ontving de tabak zijn botanischen naam Nicotiana. In Duitschland en Oostenrijk werd het gebruik van rooktabak in het jaar 1570 door Spaansche troepen ingevoerd en algemeen verspreid. Naar Engeland kwam hij in 1580 uit Virginie; en naar Amerikaansch model werden ook in Engeland de eerste pijpen gemaakt. In Holland werd het omstreeks denzelfden tijd, gelijk sommigen willen, door de Engelschen ingevoerd. De eersten, die ons er eenig berigt van gegeven hebben, zijn de Antwerpsche geneesheer Aegidius Everartus en de kruidkundige Dodonaeus. Beiden schreven hem groote krachten toe: „kracht om te ontdoen en te verteeren, alle vervuilde te reinigen; den buik week te maken, ja, schrikkelijk te beroeren; om tegen vergif en alle schadelijke dingen, die men mogt ingenomen hebben, te strijden; eene bijzonder verdoovende en gevoelbenemende magt en eigenheid, magt om wonden waterzucht, hoofdpijn, zinkens, allerlei onzuivere gebreken des ligchaams, klieren, kropgezwellen, aposteunen, stooten, zwellingen, builtzingen, of andere kwetsuren te verdrijven; de smarten der nieren te benemen of de wonden en zeren te genezen. De siroop er van zou kortigheid op de borst, het moeijelijk ademhalen, den hoest wegnemen, fluimen doen loozen of voorkomen en de suiker, gezoden sap, de wormen verdrijven".

Niet alle geneesheeren kenden of erkenden toen reeds de kracht van den tabak. Velen achtten hem zelfs gevaarlijk, anderen bewaarden het zaad of de plant zelve als iets zeldzaams in hunne tuinen. Crusius, Willem de Mera, van Hogelanden beschreven deze plant in hunne werken. Slechts enkelen waagden zich aan het rooken, doch de meesten wierpen alras de pijp weg, zoodat het alleen als geneesmiddel in de apotheken verkrijgbaar was.

Even als alle nieuwigheden door het gros worden bestreden, zoo werd ook de tabak een voorwerp van strijd, toen hij, na de ontdekking van Amerika, in Europa bijna even zoo spoedig burgerregt had gekregen, als hij bekend was geworden. De geestelijkheid ijverde van den predikstoel tegen dit „kruid des duivels", bij welks gebruik men den walm reeds uit den mond der aanstaande verdoemden zag stijgen. Dr. Genner verhaalt, hoe hij in den jare 1556 zeer voorzigtig voor eene pan met kolen ging staan en er van het kruid op strooide, en hoe ziek hij daarop werd. In 1604 gevoelde koning Jacobus I van Engeland, verontrust door de snelle uitbreiding, die het gebruik van den tabak maakte, zich verpligt, door eene belasting van ruim ƒ 4 per pond, het verbruik tegen te gaan, en toen ook dit niet baatte en men hoe langer hoe meer tabak gebruikte, hetzij gesmokkeld of niet, greep hij naar de pen en liet in 1619 een geschrift tegen het rooken drukken, waarvan de titel was: Misocapnos, vel lusus regius de abusu tabacci.

In andere landen vervolgde de politie de rookers en zelfs nog in 1653 werden in Appenzell eenige reizenden gevangen genomen, dewijl zij door te rooken op de openbare straat opzien en ergernis hadden te weeg gebragt. Herbergiers beval men dergelijke overtredingen der zedelijkheid onmiddelijk ter kennis van de bevoegde magt te brengen. In 1661 werd te Bern eene bijzondere commissie aangesteld onder den naam van „chambre de tabac" en het verbod om te rooken in 1675 herhaald en aan het volk ingescherpt onder de bedreiging van gevangenis, folterbank en geldboete. Sommigen in het volk zagen het toenemend gebruik van tabak met evenveel leedwezen aan als de regering. In een geschrift, te Leipzig uitgekomen, onder den titel van „Leipziger Pest, Schade und Gottes Gnade in 1361", vonden wij de volgende aanteekening: een magister in de Nicolauskerk alhier heeft op zekeren dag een persoon naast zich gehad, welke zoo afschuwelijk naar tabak rook, dat gemelde magister en andere aanwezige personen voor dien mensch gruwden en zij hunne neuzen moesten digthouden". De magister, die zulke zwakke zenuwen had, heeft, aldus zegt men, wegens deze „hevige alteratie" de pest gekregen.

In landen, aan gene zijde der zee gelegen, is de tabak een gewigtiger voorwerp, waarvan men zelfs bij heilige plegtigheden gebruik maakt. Sommige nog onoverwonnen volken in Amerika, die niet zonder zekere beschaving zijn, bepalen hunnen maatschappelijken rang door de lengte der tabakspijpen, die zij hebben van eene span tot zes voeten lengte. Bij de Indianen wordt de tabak voor eene soort van wierook gehouden. Nog thans zijn in het westelijk Zuid-Amerika volkstammen, die bij zonsopgang eene hoogte bestijgen en met een gelaat, dat van diepen ernst getuigt, eene rookwolk uit hunnen pijp naar het zenith en vervolgens naar de vier hemelstreken, als morgengebed, uitblazen. Het rooken van de vredespijp is een aanroepen der Godheid, als verzekering van vriendschap, eene verzegeling van het gesloten verbond en komt hierin overeen met de offeranden der Grieken en Israëlieten, het trouwen bij Christelijke volken voor het altaar en het gewone te Deum bij het sluiten van volksverbindtenissen.

Tusschen de Boven-Missisppi en den Missouri is eene plaats, welke volgens Ampère „Coteau des prairies" genaamd wordt en waar men eene roode pijpaarde vindt. Deze plaats is een geheiligd toevlugtsoord, eene soort van neutraal terrein voor de omliggende stammen. De Sioux-Indianen verhalen hiervan het volgende: De graauwe Geest zond op zekeren dag zijne boden uit, om alle stammen bij die roode aardvlakte te bescheiden; hij nam een steen van die aarde, maakte er eene pijp van, blies den rook over de vergaderde Indianen en sprak tot hen, dat zelfs wanneer zij oorlog met elkander mogten voeren, op die plaats vrede zou heerschen, en zij aan alle stammen gemeenschappelijk zou toebehooren en dat allen hunne pijpen hier zouden vervaardigen. Nadat hij dit gezegd had zweefde een groote wolk uit de pijp voortkomende, boven hunne hoofden en hierin verdween de graauwe Geest. De rotsen werden in een stroom van vuur gehuld, zoodat hunne oppervlakte smolt en instortte. Het verhaal van deze Indianen schijnt op eene aldaar plaats gehad hebbende vulkanische uitbarsting te duiden. In elk geval blijkt er de groote waarde uit, waarin bij hen de pijp staat, welker rook hun misschien eene nabootsing van den vulkaan is en daarom als offerande voor de Godheid wordt gebruikt.

Nog dichterlijker is de mythe der Persen over het ontstaan van den tabak. Te Mekka, aldus luidt het verhaal, leefde een jonge man, wiens schoone vrouw ziek werd en stierf. Te vergeefs zocht de jeugdige echtgenoot naar troost; te vergeefs was het, dat hij zich op reis begaf, te vergeefs nam hij, met toestemming van den profeet, de vier schoonste jonkvrouwen van Mekka tot vrouw — zijne droefheid nam geen einde. Toen kwam hij eindelijk bij een kluizenaar in de woestijn, en deze sprak tot hem: mijn zoon, ga naar het graf van uwe beminde vrouw; daar zult gij een kruid vinden, pluk dat, doe het in eene pijp, steek het aan en trek den rook op. Dit kruid zal u tot vrouw, vader, moeder, broeder en boven alles zal u tot wijzen raadsman zijn. Het zal uwe ziel wijsheid leeren en uw geest verheugen.

Andere volgers van den Islam verhalen de volgende mythe: toen Mohammet des winters door de woestijn trok, vond hij een adder ten halve bevroren aan den weg liggen. Vol medelijden nam hij het dier in zijne armen, waar het hem, door de warmte spoedig in het leven teruggeroepen, in de hand beet. Toornig slingerde de propheet het dier van zich, zoog het vergif uit de wonde en spoog dit ter aarde. Op die wijze ontstond dit zonderlinge kruid, dat de bitterheid van den slangentand heeft, doch welks scherpte door het welriekende speeksel van den propheet verzacht wordt.

Wanneer deze sagen al eene zeer lange bekendheid van die volken met den tabak openbaren, zoo heeft men echter eerst in de laatste jaren de zekerheid verkregen, dat de tabak in het Oosten bekend was, vóór dat Amerika ontdekt werd. Een overoud handschrift namelijk, dat men te Mosul vond, is in de vier eerste kapittelen van den volgenden inhoud: 1. Over de verschillende beschouwingen voor en tegen het gebruik van tabak. 2. Wanneer de plant het eerste gebruikt werd, hoe dit geschiedde en welke de werktuigen waren, waarmede men den rook ophaalde. 3. Over den rook en diens goede en kwade eigenschappen. 4. Over de redenen, op grond waarvan men het rooken van tabak verbood.

Uit den inhoud van het laatste kapitel bemerkt men al dadelijk, dat ook in het Oosten de tabak zijne vijanden had. Ten tijde van de geschiedenis kent men een tegenstander er van in Mahommed IV, zoon van sultan Ibrahim. Hij verbood in 1655 te Konstantinopel het rooken van tabak op straf van onthoofding, en zijn opvolger Amurad liet een ieder, welke men op heeter daad betrapte, met de pijp door den neus gestoken en den tabaksbuidel om den hals, ophangen. Thans spot de tabak met zulke vijanden, want men kan zich een Mohammedaan naauwelijks anders voorstellen, dan met een pijp in den mond.

(*Wordt vervolgd.*)

SCHEEPERSBIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Naam van het schip.	Gezagvoerder	Grootte van 't schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Julij. 15	Ned. Ind.	Nawan Eljoesoor.	Sech Oemar Sagië.	185	Saudelh. eil.	8 Julij.	geen.	Soerabaija.	...

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Julij. 16	Nederl. Ind.	bark	Taslim.	Said Alie Alhabesy.	Makasser.
„ —	Nederlandsche	schip	Oranje Nassau.	G. Straug van Hees.	Ned. via Sam. en Batavia.

In lading en ter reede liggende Schepen te Soerabaya.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	LASTEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Zr. Ms.	Wachts.	Juno.	.....	Kapt. t/z. J. J. v. d. Moore.	...	...
„	Stooms.	Bromo.	.....	K. L. t/z. B. M. J. Brut. Riviere.	...	...
„	„	Onrust.	.....	Luit. t/z 1 kl. P. Roodzant.	...	...
Gouvernements	Stoomer	Draak	.....	A. Smit.	...	...
„	„	Kapoeas.	.....	E. J. G. Prive.	...	...
„	Sleper	van Os.	.....	W. Glaser.	...	...
Nederlandsche	Bark	Pieter Schoenmakers.	372	J. J. van Varelen.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
„	„	Jacobus.	155	J. J. van Loon.	id.	id.
Engelsche	„	Record.	218	J. Bulcher.	id.	id.
„	„	Knight.	325	H. Watson.	id.	id.
„	„	Helena.	263	H. E. Dil.	id.	id.
„	„	Christian Rankin.	160	J. Mc. Dowall.	Onbepaald.	id.
Ned. Ind.	Stooms.	Palembang.	58	M. H. Munnick.	...	W. Cores de Vries.
„	„	Prins van Oranje.	120	J. van Zandwijk.	...	id.
„	„	Menado.	173	A. Couteron.	...	id.
Nederlandsche	Bark	Mentor.	293	P. P. Duinker Jr.	Nederland.	P. Kervel & Co.
„	„	Alexander.	223	A. Dekkers.	Onbepaald.	B. Kopersmit & Co.
Nederlandsche	brik	Zwaluw.	186	J. J. Reeders.	Nederland.	id.
„	Schip	Oceaan.	486	C. J. Doeksen.	...	id.
„	Schip	Johannes Lodewijk.	399	A. H. van der Waal.	...	E. Ten Brinck & Co.
„	„	Helena & Anna.	455	J. C. F. Lupcke.	...	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
„	Schoen.	Isac Charles.	68¾	W. K. E. A. Pare.	...	B. van Leeuwen & Co.
„	Brik	Sicilie.	120	K. H. Leonhardo.	...	...
„	Schoen.	Maria.	41	J. Schaiff.	...	...
„	„	Hendrika.	292	N. M. de Groote Stiffrij.	...	Mc Lennan & Co.

In- en Uitvoer te Soerabaya van den 15den Julij 1863.

INVOER.

Van Moluccos per de Ned. Ind. stoomb. *Menado*, gez. COUTERON.

3 kelders onbekend, C. KOCKEN.
6.67 pic. was, J. F. VAN LEEUWEN & Co.
2 pakjes onbekend, NASH & Co.
1 koffer „ FICHTER.
1 trommel „ BRERO.
2 kistjes, 1 trommel onbekend, MEVR. DE GROOT.
1 kelder onbekend, DE GROOT.
1 „ „ VAN GENNEP.
1 koffer „ MOUNIER.
2 kistjes diversen, DE RAADT.
en eenige goederen, van ARABIEREN.

Van Riouw per de Ned. Ind. schip *Hoksing*, gez. JAV. GOANTAY.

530 pic. gambier, 60 pic. zwartepeper, 1480 st. riouw steenen, 14-20 pic. was, 34 pic. koriandezaad, 27 pic. medicijnen, 1400 st. vischkuiten, 29 pic. ambalo, 100 st. planken, 8000 st. man. sigaren.

UITVOER.

Naar Moluccos per de Ned. Ind. stoomb. *Ambon*, gez. SCHOL.

1 ks. boeken, 1 kist diversen, W. CORES DE VRIES.
15 kn. wijn, 1 kist lampen, 10 pic. suiker, 6 md. seltzerwater, 12 vt. boter, 4 vt. meel, GEBR. VAN DELDEN.
5 kn. kazen, B. KOPERSMIT & Co.
587 ks. zeep, 4 kn. manufacturen, FRASER EATON & Co.
1 kist manufacturen, 30 pic. ijzer, B. J. VAN ECK & Co.
2 ks. aan zilvermunt, W. C. NASH & Co.
28 kelders azijn, B. VAN LEEUWEN & Co.
3 kn. manufacturen, 3 kn. patjols, MATHIEU EBBS RUIJS & Co.
en eenige goederen, ARABIEREN & CHINEZEN.

Naar Samarang en Batavia per de Ned. Ind. stoomb. *Padang* gez. VOGEL.

18 kn. manufacturen ADAM & Co.
20 kn. manufacturen, 2 kn. machinerien, 19 vt. zink 39 kn. ijzerwerk, FRASER EATON & Co.
2 kn. manufacturen, P. KERVEL & Co.
1 kist kousen, 1 pic. aardappelen, EDGAR & Co.
1 jav. sigaren, 49 pk. loglijnen, 16 pic. lood, DEMETRIUS.
2 kn. manufacturen, 7 vt. zink, MATHIEU EBBS RUIJS & Co.
20 kn. kramerijen, 7 kn. manufacturen, 8 kn. ijzerwerk, 4 kn. eau de cologne, ARNOLD & ZOON.
96 kn. ijzerwerk, HILL BROEKMAN & Co.
9 kn diversen, H. J. TWEEHUIJS & Co.
3 kn. manufacturen, B. VAN LEEUWEN & Co.
4 kn. „ E. TEN BRINCK & Co.
39 kn. „ J. F. VAN LEEUWEN & Co.
en eenige goederen, van ARABIEREN & CHINEZEN.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 ℘ pic. ƒ 15.—
KOFFIJ Java ℘ pic. ƒ 40.—
Id. West-Ind. bereid. ℘ pic. ƒ 42¾.
RIJST (carga) ℘ koijang ƒ 125 @ ƒ 150.—
Id. (witte) „ „ „ 150 „ „ 180.—
KOEHUIDEN ℘ pic. ƒ 40 @ 45.—
id. BUFFEL ℘ pic. ƒ 15 @ 18.—
ARAK ℘ legger ƒ 65.— Nominaal.
LANGE PEPER ℘ pic. ƒ 10 @ 11.—
ROTTING per pic. ƒ 9 50.—
WISSELKOERS op Ned. 103 %.—
N. H. M. @ 103 %

Protestantsche Eeredienst.

ZONDAG 19 JULIJ 1863.
's morgens te half negen ure.
Voorbereiding van het H. Avondmaal.
Ds MOUNIER.

Roomsch-Katholieke Eeredienst.

ZONDAG 19 JULIJ 1863.
De Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien stelt de *Redactie* zich verantwoordelijk, zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO., TE SOERABAYA.